



עזון תורני שכוחי

בעזה"ת

אגדה של תורה

גליון 597

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו



סדרת הניסים שנעשתה במצרים הייתה עבור תכלית אחת: "למען תספר באזני בנך ובן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתי בם וידעתם כי אני ה'". נסי יציאת מצרים מהווים יסוד לכל האמונה. מכאן ואילך, הקב"ה אינו צריך "להוכיח" את מציאותו לכל כופר או שוטה, שדורש הוכחה על כך, ומצפה שה' יראה לו נסים, ורק אז יאמין בו. הנסים המסופרים בתורה נעשו קבל עם ועדה, לעיני כל מצרים. כל העולם ראה וידע עליהם. ברצונך להאמין? - מה טוב, ברצונך להמשיך ולכפור? - המשך וכפור. אינך "עושה טובות" לאף אחד!

פנתח האלה



עוד בטרם הגאולה, לפני מכת בכורות והיציאה ממצרים מצווה הבורא את משה "החודש הזה לכם ראש חודשים" - מצוות קידוש החודש. בציווי נאמר לעם ישראל לחשב את החודשים לפי מחזור הלבנה (הירח). כידוע, הלבנה - בשונה מהשמש - פעמים והיא מלאה ופעמים והיא נסתרת לחלוטין... אומר ה' למשה כשהלבנה איננה נראית מסתיים חודש, וכשהיא מתחילה להיראות שוב - כשיש "מולד הלבנה" - כשהלבנה כביכול "נולדת" מחדש זהו תחילתו של חודש. ההשלכות חשובות עד למאוד שהרי כל החגים נקבעים על פיה... הקדוש ברוך הוא מעביר מסר נפלא למשה - עוד כמה ימים אני הולך להוציא את בני ישראל ולקחת אותם לי לעם, הרעיון של קידוש החודש מהווה אבן יסוד להכרה במהות היהודי. עם ישראל משול ללבנה, פעמים והיא מלאה, פעמים והיא קטנה ופעמים שהיא נסתרת לחלוטין מעין אדם. אולם כל "ירידה" היא לצורך "עליה" וגם כשהיא נסתרת מעינינו כליל, למחרת היא מתגלית שוב, וחוזר חלילה... כך עם ישראל לדורותיו, פעמים הוא בשיא כוחו, פעמים הוא כושל ופעמים שהוא כמעט נעלם, אך בסופו של דבר, תמיד הוא "נולד" מחדש... גם בפן האישי. פעמים והאדם בירידה שלפני העלייה ופעמים שהוא בירידה שאחריה כשמיד אחר כך הוא מתחיל בעליה הבאה. הקב"ה לא דורש "פרפקט" - כן, "שבע ייפול צדיק, וקם", צדיק נקרא מי שנופל שבע פעמים ומתוך נפילות אלו הוא קם, רק אדם שנופל מספר פעמים יש בכוחו את היכולת להתמודד מול ניסיונות... ועוד. גם יהודי שנראה רחוק מאוד מנקודת האמת הפנימית שלו, גם אם חיצונית הוא נראה "לא קשור" לבורא - זה רק חיצוני... גם אצל הלבנה יש זמנים שהיא נעלמת לחלוטין, אולם אם נמתין בסבלנות יום או יומיים היא תשוב ותאיר בעצמה רבה. כמותה הוא האדם, שם בפנים, עמוק עמוק, דלוק הניצוץ שלעולם, אבל לעולם, לא יכבה...

ידוע ומפורסם הסיפור על מייסד תנועת המוסר הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל, שפעם התאכסן בביתו של בעל אכסניה. סיפר לו המארח כי לפני תקופה קצרה התאכסן אצלו כופר אחד שהכחיש את ענין שכר ועונש ח"ו. כדי להמחיש את דברי הכפירה אמר הכופר לאכסנאי, שהנה הוא יאכל נבלות וטרפות, ואם יש השגחה - יכנס האיסור לגרונו ויחנוק אותו... ומאז - אמר בעל האכסניה לרבי ישראל - התרופפה האמונה בליבו.

בתוך כך חזרה בתו של בעל האכסניה מבית הספר, ובידה תעודת הצטיינות בנגינה. רבי ישראל קרא לילדה, וביקשה שתנגן לפניו כדי להוכיח לו כי אכן ראויה היא להצטיינות. הילדה סירבה בטענה, כי אין זה הגיוני לעמוד ולנגן באוזני כל אדם שאינו מאמין לתעודה הכתובה. האם לשם כך הגישו לה את תעודת הצטיינות, כדי שתאלץ לנגן ולהוכיח לעין כל את כישרונותיה? תשובתה מצאה חן בעיני אביה, והוא הצדיק את דבריה. פנה רבי ישראל לאביה ואמר: "תשובת בתך יכולה גם לשמש תשובה לתמיהתך בענייני השגחה. הלא ה' כבר הוכיח לעין כל את השגחתו הפרטית, על ידי הניסים הגלויים ביציאת מצרים, ויש לנו 'תעודה' המעידה על כך - הלא היא התורה הקדושה שנתנה לנו. כלום יש בזה הגיון, שבגלל כל שוטה שיבוא ויגיד שאינו מאמין, ישנה ה' את סדרי בראשית, כדי להוכיח לו כי יש דין ויש דיין? מי שרוצה לדעת את ה', יכול להיווכח מה' תעודה הנצחית" שלנו, היא

התורה. ואיו צורך בהוכחות נוספות!

זמני השבת

הדלקת נרות **4:43** מוצאי שבת **5:45**

נא לטמור על קדושת הגליון **6:19** ר"ת: **6:19** אין לקרוא בשעת התפילה

אָהַל הַהִלְדוּשׁ

תפילת שמו"ע

הבא להתפלל תפילת שמונה עשרה, ואינו יכול לכוון עמידתו לכיוון ארץ ישראל או ירושלים, כגון בנסיעה, לכל הפחות יפנה את פניו לכיוון ארץ ישראל, ירושלים ובית המקדש. ואם אינו יכול – יכוין רק את ליבו כאילו הוא עומד בקדש הקדשים.

מי שטעה והתחיל להתפלל לכיוון אחר, ובאמצע התפילה שם ליבו לכך, לא יעקור רגליו כדי להתפלל לכיוון הנכון, אלא יצדד פניו לכיוון ארץ ישראל, ירושלים ובית המקדש. ואם אינו יכול – יכוין רק את ליבו כאילו הוא עומד בקדש הקדשים.

אף שלכתחילה יש לעמוד בעת תפילת שמונה עשרה, אם נוסע האדם בדרך, ואינו יכול לעמוד, רשאי להתפלל בישיבה. ומכל מקום ישתדל לעמוד במקום שצריך לכרוע, כדי שיוכל לכרוע כדין. וכן בסוף התפילה ישתדל לעמוד, כדי שיוכל לפסוע שלש פסיעות לאחוריו כדין.

אף באופן שמתפלל בישיבה, יכוון פניו כנגד ארץ ישראל, ירושלים ובית קדש הקדשים.

אדם זקן, שאינו יכול לעמוד, יתפלל בישיבה. ואם הוא יכול לעמוד בעת הכריעות כדי שיכרע בעמידה, יעשה כן.

אדם חולה, רשאי להתפלל אפילו בשכיבה על צידו, אם הוא יכול לכוון דעתו ואם אינו יכול לכוון דעתו מחמת חוליו, יקרא רק קריאת שמע, ובה די שיכוון בפסוק הראשון.

חולה שאינו יכול להתפלל בפיו כלל, ירהר בליבו את התפילה, ויתכן שיוצא בזה ידי חובה בדיעבד.

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

ולמען תספר באזני בנך וכן בנך

הסיפור אירע לפני למעלה מ-70 שנה. השלג נערם לגובה שמונים ס"מ! סופת שלגים השתוללה בצפון אמריקה, הטמפרטורה בחוץ עמדה על מינוס 20 מעלות! הרחובות היו ריקים מאדם. גם בישיבת "תורה ודעת" נשארו תלמידי הישיבה בחדרם בלי יכולת לצאת מהפנימייה אל עבר בית המדרש השוכן במרחק מה מהמקום. כעבור יומיים של מצור החלו שלושה בחורים מבני הישיבה לדאוג: מחר השיעור הכללי של ראש הישיבה, רבי שלמה היימן, מעניין מה יעשה ראש הישיבה? ידועה הייתה מסירות נפשו להרבצת תורה, ובוודאי גם מחר יגיע לישיבה במסירות נפש, בשלג ובקור, אך הוא לא ימצא שם איש. החליטו שלושה: גם אנו נמסור נפש ונגיע לשיעור. בקשיים גדולים הם צלחו את דרכם בשלג ללא פגע, והגיעו לבית מדרש ריק מאדם, כפי ששיערו. המתינו שלושה, והנה בדיוק בזמן הקבוע הם שומעים את קול פסיעותיו של ראש הישיבה, מגיע כשכולו לבן, נוטף פתיתי שלג, אך פניו מאירות. הביט ראש הישיבה בחיוך בשלושת הגיבורים, פסע אל עבר מדרגות ארון הקודש, ופתח את השיעור כרגיל. הוא מסר את שיעורו כאילו הוא עומד בפני מאות תלמידים. פניו האירו כלפידים, ורידי מצחו האדימו ממאמץ מחשבתי, מידי פעם דפק בחוזקה על הסטנדר, כל כולו אש להבה. בסיום השיעור נגשו שלשת הבחורים אל ראש הישיבה ושאלוהו: "מדוע התאמץ הרב כל כך, הלא רק שלושה בחורים אנו. יכולנו להקשיב גם אם היה לוחש...!!" הרצין ראש הישיבה והשיב: "אתם חושבים שאני מוסר את השיעור לכם בלבד? אני מוסר בידכם את לפיד התורה! לכם, לילדיכם, לנכדיכם ולכל צאצאי צאצאיכם, לתלמידים ולתלמידי תלמידים. אם לא אצעק, איך הם ישמעו". נאמר בתורה: "ולמען תספר באזני בנך וכן בנך את אשר התעללתי במצרים ואת אתתי אשר שמתים בם, וידעתם כי אני ה' מדוע התורה לא מסתפקת בכך שרק האב יספר את כל אשר קרה במצרים, והחיוב מוטל גם על הסב? התשובה היא שהעברת לפיד האמונה מאב לבנו תלויה בכך שהאב רואה בבנו את בבואתם של נכדו ושל נינו. אם יעבור המסר היהודי באופן הנכון, בעוצמה, בחום ובאהבה, תהיה ההצלחה לא רק עם הלב, אלא גם עם הדורות הבאים.

להערות והארות, הנצח ות,

לעילוי נשמת וכו' 054-8444774

לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:

8444774@Gmail.com

המסר העיקרי של יציאת מצרים: אמונה בהשגחה פרטית

כך כותב הרמב"ן בפרשתנו: "ומן הנסים הגדולים המפורסמים - אדם מודה

בניסים הנסתרים שהם יסוד התורה כולה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצות - יצליחנו שכרו, ואם יעבור עליהם - יכריתנו ענשו, הכל בגזרת עליון כאשר הזכרתי כבר". הרמב"ן מסביר שניסי המכות במצרים נועדו לברר שיש בעל הבית לעולם, יש בורא והוא גם מנהיג ומשגיח על מה שקורה, וגם אם לפעמים זה נשכח במרוץ החיים - באות המצוות הרבות שמזכירות את יציאת מצרים ומעוררות אותנו למסר הזה. לאור דבריו, כדאי שנברר לעצמנו האם כל מי ששומר תורה ומצוות כבר הינו מאמין שלם, או שמא גם אדם דתי ואפילו חרדי - עדיין עשוי להיות בעל אמונה חלקית?

האמונה בהשגחה פרטית ובשכר ועונש הינה אחד הלקחים העיקריים של יציאת מצרים, ואחת המסורות העיקריות שעם ישראל מעביר לדורות - בליל הסדר ובכל המצוות הרבות שהינן זכר ליציאת מצרים. שבת, תפילין, ציצית, פסח ומצה, לולב וסוכה, ברכת המזון וקריאת שמע כל המצוות הללו ורבות נוספות שכל אדם דתי שומר עליהן - הינן זיכרון למסר של יציאת מצרים לאמר: על אף שהעולם מתנהג בצורה טבעית וכאילו מערכת חוקים מנווטת אותו, עם זאת הכל בשליטה והכל מושגח.

המצרים קבלו את עונשם במדויק בהתאם להתעללותם, לא רק כאומה אלא כל פרט ופרט. השליטה העליונה בחוקי הבריאה ובכל ארבעת היסודות באה לידי ביטוי מוחלט וברור בעשרת המכות, החי הצומח והדומם - כולם נשמעים באופן מוחלט לבורא העולם ומשנים את כל חוקיהם. ההשגחה העליונה מעמידה אותנו בניסיונות, לעיתים נראה לנו ש'צדיק ורע לו' ו'רשע וטוב לו' - מול המבוכה הזו כבר התמודדו גדולי הדורות, ויש צורך לתת עליה מענה שקשה לפרוש אותו ביריעה קצרה זו, אולם האמונה המחוייבת של כל יהודי היא - שה' הוא לא רק בורא עולם אלא מנהיגו בכל עת. אין אנו יודעים את כל מהלכיו וחשבונותיו, יש עניינים המתנהלים על פי חשבונות של דורות קודמים וגלגולי נשמות, ישנם שיקולים רבים נוספים שאין ביכולתנו להבין כיצד הם מביאים בסופו של דבר לטובת האדם בטווח הארוך - בעולם הזה או בעולם הבא, אולם סוף דבר כפסיקתו של הרמב"ן: "אין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנאמין בכל דברינו ומקרינו שכולם ניסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין ברבים בין ביחיד, אלא אם יעשה המצוות יצליחנו שכרו ואם יעבור עליהן יכריתנו עונשו הכל בגזירת עליון".

לא כל אדם שומר מצוות חי באמונה זו, אין הדבר פשוט כלל ועיקר - במיוחד קשה להחדיר את התפיסה הזו אל הרבדים העמוקים - אל התת מודע, להעצים אותה ברמה כזו שתדריך את חיינו ש'תעצור אותנו באדום' או שתחזק אותנו בעת משבר. לא בחינם, קובע הרמב"ן, ייחדה התורה מצוות כה רבות לזכרון יציאת מצרים - זאת כדי לשנן את המסרים הללו ולהחדיר אותם השכם והערב. (ע"פ הרב מנחם יעקבזון)

**ברכה והצלחה
ובריאות איתנה**

- אסף** בן אשר ומשפחתו הי"ו
- דוד אשר** בן איבון ומשפחתו הי"ו
- אופיר** בן אורה ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה

- סעיד אשר** בן לאה הי"ו
- אורה** בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע

- מהרב **שמשון פוקס שליט"א**
- כל יום חמישי**
- מיד לאחר מנחה**
- בביכנ"ס אור אבנר**
- רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד**
- מנחה - בשעה 16:40**

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

- תפילת שחרית - 7:00**
- מנחה וערבית (סמוכות) - 16:50**
- שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית**
- יום א' - הרב **שמשון פוקס שליט"א**
- יום ב' - הרב **גאון אברהם הכהן שליט"א**
- יום ג' - הרב **שלום אטלן שליט"א**
- יום ד' - הרב **בן יאבו שליט"א**
- יום ה' - הרב **דניאל קמחי שליט"א**

**בית הכנסת
"עולי בבל"**

- ע"ש **הרב יוסף חיים זצ"ל**
- שחרית - 5:00**
- מנין ב' - 7:30**
- מנחה ערבית - 16:45**
- שיעורי תורה מידי יום**
- לאחר ערבית**
- יום א' ב' ה'
- רב בית הכנסת**
- הרב יהונתן אמדי שליט"א**
- יום ג'**
- הרב שמשון פוקס שליט"א**
- יום ד'
- הרב נאור דרשני שליט"א**
- יום ה' -**
- הרב רפאל עגיב שליט"א**
- בשעה 20:00**

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה

- טוביה שרבי בן נזימה**
- ומשפחתו הי"ו**
- דוד חיים בן עליזה**
- ומשפחתו הי"ו**
- אלון כהן בן אורנה**
- ומשפחתו הי"ו**